



Finanțat de
Uniunea Europeană



Achiziții Sectoriale între transparența și eficiența

Sinteză din Nota Analitică

*Olga Diaconu,
Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă AGER*

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Lacune și curențe în reglementarea achizițiilor sectoriale

- Evitarea aplicării prevederilor Legii 74/2020
- Transparența redusă a achizițiilor sectoriale
- Obligatorietate limitată de publicare în JOUE
- Expertiză limitată a personalului responsabil de achiziții sectoriale
- Concurență redusă în achizițiile sectoriale
- Lipsesc temeuri de anulare a procedurilor de achiziții sectoriale
- Neexecutarea deciziilor ANSC
- Lipsa sancțiunilor pentru încălcări în achizițiile sectoriale
- Lista de interdicție - neaplicabilă în achizițiile sectoriale
- Utilizarea predominantă a criteriului de evaluare “cel mai mic preț”
- Legea 74/2020 nu prevede necesitatea DUAE-ului
- Abuzul de procedura de NFP
- Necesitatea cadrului legal secundar

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Evitarea aplicării Legii 74/2020 – probleme cheie

- Lipsa unui registru oficial al entităților contractante - peste 110 EC estimate, dar doar o parte publică achiziții în BAP sau SIA RSAP Mtender.
- Nivel redus de conformare din cauza monitorizării dificile
- Utilizarea excepțiilor (surse externe, proiecte strategice, decizii ale CSE), premise pentru achiziții derulate în afara cadrului legal național
- Neclarități metodologice și dificultăți administrative invocate pentru a evita aplicarea procedurilor sectoriale.
- Efecte negative: lipsă de transparență, concurență distorsionată, favorizarea unor operatori, bariere pentru IMM-uri.
- Impact asupra alinierii la Directiva 2014/25/UE - absența publicității electronice, lipsa tratamentului egal și a transparenței impuse de UE.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Transparența redusă a achizițiilor sectoriale – probleme cheie

- Lipsa obligației de utilizare a SIA RSAP (cu excepția achizițiilor mici)
- Publicitate neuniformă: unele entități publică doar în BAP sau deloc
- Obligația de publicare doar pentru achizițiile mici este neproportională
- Argumente privind resurse insuficiente și lipsa interconectării sistemelor guvernamentale.
- Proiect de modificare: introducerea obligativității publicării în SIA RSAP și dezvoltarea unui nou sistem electronic de achiziții (lansare estimată: sfârșitul anului 2026).
- Risc major: întâzieri în dezvoltarea noului sistem și imposibilitatea aplicării noilor prevederi chiar după intrarea lor în vigoare.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Obligativitate limitată de publicare în JOUE

- Legea 74/2020 cere publicarea în JOUE doar pentru achizițiile sectoriale finanțate din fonduri UE, ceea ce reprezintă o aliniere parțială la Directiva 2014/25/UE.
- Directiva UE se aplică tuturor achizițiilor sectoriale, indiferent de sursa finanțării.
- Noul sistem electronic de achiziții trebuie să permită sincronizarea cu JOUE și utilizarea eForms UE.
- Experiența României arată că interoperabilitatea tehnică este dificilă și imperfectă.
- Fără o integrare reală cu JOUE, Moldova riscă ca, după aderarea la UE, să fie nevoită să dezvolte un nou sistem sau să modifice profund sistemul existent.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Expertiză limitată a personalului responsabil de achiziții sectoriale

- Cadrul normativ este nou și complex, necesitând competențe tehnice specializate.
- Expertiză limitată reduce capacitatea de formulare a cerințelor, evaluare tehnică și utilizare a instrumentelor Mtender.
- Entitățile mici sunt cele mai afectate – atribuțiile sunt cumulate, iar riscul de erori și contestații crește.
- Consecințe: proceduri anulate, costuri suplimentare, aplicare incorectă a legii, risc de neconformitate cu Directiva 2014/25/UE.
- Noul proiect de lege introduce certificarea specialiștilor și posibilitatea delegării către experți certificați, contribuind la profesionalizare și aliniere la standardele UE.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Concurență redusă în achizițiile sectoriale – cauze principale

Concurența este esențială pentru **prețuri corecte, calitate și eficiență**, conform principiilor Directivei 2014/25/UE.

Nivelul redus de concurență este determinat de:

- **Transparență insuficientă** (proceduri organizate în afara SIA RSAP/BAP).
- **Lipsa publicării în JOUE**, ceea ce limitează accesul operatorilor străini.
- **Cerințe tehnice restrictive** sau formulate nejustificat, care exclud potențiali ofertanți.
- **Utilizarea incorectă a CPV-urilor**, ceea ce reduce vizibilitatea procedurilor.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Concurență redusă în achizițiile sectoriale – practici care inhibă concurența

- **Evitarea lotizării** - descurajarea sau eliminarea IMM-uri.
- **Evaluări neuniforme**: respingeri arbitrare/acceptări nejustificate.
- **Anulări nejustificate** după deschiderea ofertelor - manipularea rezultatului.
- **Modificări excesive ale contractelor** - se ocolesc procedurile competitive.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Concurență redusă în achizițiile sectoriale – riscuri de coluziune și impact

- Operatorii cu același beneficiar final sau aceleași adrese participă la aceleași licitații.
- Oferte aparent concurente, dar cu prețuri corelate.
- Rezultatul: monopol, favorizarea anumitor operatori, reducerea competiției reale.
- Consecință majoră: neconformitate cu Directiva UE și funcționarea unui sistem paralel netransparent.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Lipsa temeiurilor clare de anulare a achizițiilor sectoriale

- Legea actuală nu definește clar când și cum pot fi anulate procedurile sectoriale, ceea ce permite interpretări arbitrare după deschiderea ofertelor, reduce concurența și poate favoriza anumite companii.

Standardele UE stabilesc că anularea este permisă doar dacă:

- există motive obiective, verificabile și transparente;
- nu sunt admise justificări vagi sau care permit favoritism;
- operatorii trebuie protejați de anulări arbitrare.

Proiectul de lege din 22.09.25 introduce, pentru prima dată, temeiuri explicite de anulare, aliniind practica la standardele UE.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Neexecutarea deciziilor ANSC

- Deciziile ANSC sunt obligatorii, dar în practică sunt ignorate sau aplicate incomplet.
- Lipsa sancțiunilor permite entităților contractante să evite corectarea ilegalităților și să tergiverseze procedurile.
- Impact negativ: subminează rolul ANSC, afectează concurența loială și alinierea la directivele UE.
- Soluție necesară: mecanism coercitiv cu răspundere disciplinară sau financiară pentru implementarea deciziilor

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Lipsa sancțiunilor în achizițiile sectoriale

- Legislația nu prevede sancțiuni clare pentru încălcări, reducând efectul preventiv.
- Încălcările rămân nesancționate, iar entitățile contractante continuă practicile neregulamentare.
- Operatorii economici pierd interesul de a mai contesta, în lipsa garanțiilor de aplicare.
- Impact negativ: diminuarea transparenței, a concurenței și a tratamentului egal.
- Soluție necesară: introducerea sancțiunilor administrative, financiare și disciplinare, pentru aliniere la directivele UE și asigurarea eficienței legii.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Lista de interdicție - neaplicabilă în achizițiile sectoriale

- Legislația sectorială nu prevede excluderea operatorilor care au încălcat grav regulile sau au furnizat informații false.
- Consecințe: recurența practicilor neloiale, participarea ofertanților implicați în oferte concertate, produse neconforme sau influențarea rezultatelor.
- Standard UE: Directiva 2014/25/UE și CJUE (C-682/21 HCS Baltic) permit excluderea temporară a operatorilor cu deficiențe semnificative persistente, dar implementarea trebuie să respecte principiul proporționalității și evaluarea fiecărui caz individual.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Utilizarea predominantă a criteriului de evaluare “cel mai mic preț”

- Utilizarea predominantă a celui mai mic preț lasă pe plan secund obligațiile de mediu, sociale și de muncă.
- Achizițiile cu preț scăzut pot conduce la:
 - produse care nu respectă standardele de mediu (ex.: vopsele cu COV peste limitele legale);
 - condiții de muncă precare sau muncă „la negru”;
 - ignorarea standardelor sociale și salariale.

Efecte: contravin obiectivelor Directivei UE privind dezvoltarea durabilă și responsabilitatea socială.

*Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „**Sprrijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE**”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „**Sprrijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE**”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.*



Finanțat de
Uniunea Europeană



Legea 74/2020 nu prevede necesitatea DUAE-ului

Legea 74/2020 nu prevede utilizarea DUAE

Fără DUAE:

- cerințele de calificare sunt rigide;
- lipsa unui document justificativ poate duce la descalificarea imediată a ofertantului, chiar dacă îndeplinește condițiile.

DUAE ar permite:

- simplificarea ofertelor printr-un formular standardizat;
- solicitarea clarificărilor înainte de excludere;
- acces mai facil pe piață și aliniere la standardele UE.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Abuzul de NFP

- În T1 2025, 19 proceduri de negociere fără publicare au fost raportate în achizițiile sectoriale.
- Rezultatul: 19 contracte și acorduri adiționale în valoare de 21,9 mil. lei.

- Problema reală poate fi mai mare, deoarece:
 - puține entități respectă și raportează Legea 74/2020;
 - unele achiziții au fost realizate prin NFP/CSE, neînregistrate în SIA RSAP sau raportate către AAP.

- Impact: lipsă de transparență și risc crescut de denaturare a concurenței.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Necesitatea actualizării cadrului legal secundar

- Normele metodologice și alte acte normative trebuie actualizate înainte de intrarea în vigoare a modificărilor la Legea 74/2020.
- Întârzierea adoptării creează incertitudine juridică și aplicare neuniformă a legii.
- Directivele UE cer un cadru clar, predictibil și aplicabil imediat, pentru uniformitate și tratament nediscriminatoriu în achizițiile sectoriale.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Recomandări: Clarificarea aplicării Legii 74/2020

- Crearea unei baze oficiale a entităților contractante, publică și actualizată periodic.
- Monitorizarea de către AAP a aplicării excepțiilor – aprecierea justificării rezonabile.
- Monitorizarea achizițiilor derulate în afara Legii 74/2020, pentru respectarea principiilor directivei UE.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Recomandări: Creșterea transparenței și digitalizare

- Finalizarea noului sistem SIA RSAP înainte de intrarea în vigoare a modificărilor.
- SIA RSAP să acopere toate etapele ciclului de achiziții
- Asigurarea interconectării SIA RSAP cu JOUE pentru publicarea europeană.
- Respectarea obligatorie a SIA RSAP de către entitățile contractante.
- Introducerea sancțiunilor pentru achiziții în afara sistemului.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Recomandări: Concurență și DUAE

- Obligația de justificare tehnică și proporționalitate a cerințelor.
- Justificarea deciziei de a nu împărți procedura pe loturi.
- Limitarea modificărilor contractuale la 15% din valoarea inițială.
- Introducerea DUAE în SIA RSAP ca formular electronic obligatoriu.
- Admiterea prezentării documentelor justificative doar la evaluare.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Recomandări: Profesionalizare și sancțiuni

- Implementarea unui sistem de certificare a specialiștilor în achiziții.
- Introducerea sancțiunilor administrative și financiare pentru nerespectarea legii.
- Aplicarea listei de interdicție pentru operatorii economici neconformi.
- Sancționarea neexecutării deciziilor ANSC.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Recomandări: Cadrul legal secundar

- Reglementarea exhaustivă a temeiurilor de anulare a procedurilor.
- Crearea documentației standard și formularelor pentru achiziții sectoriale.
- Definirea mecanismului de verificare ex-ante pentru procedurile NFP.

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.



Finanțat de
Uniunea Europeană



Vă mulțumim!

Nota analitică a fost elaborată în cadrul proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, implementat de către IDIS „Viitorul”, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document reprezintă responsabilitatea exclusivă a proiectului „Sprijinirea reformei achizițiilor publice din Moldova în contextul aderării la UE”, finanțat de Uniunea Europeană. Conținutul documentului aparține autorilor și nu reflectă în mod neapărat viziunea Uniunii Europene.